

З ІСТОРИЇ АРХЕОЛОГІЇ

АРХЕОЛОГІЯ У МУЗЕЇ ІМЕНІ КНЯЗЯ ВАСИЛЬКА В ТЕРЕБОВЛІ

Наталя БУЛИК

*Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України,
вул. Винниченка, 24, 79008, м. Львів, Україна,
e-mail: nata_bnm@ukr.net*

Уперше в українській історіографії розглянуто діяльність Музею імені князя Василька в Тереховлі у 1930-х роках. Акцентовано увагу на археологічній і музейницькій діяльності відомого художника С. Борачка та його внеску в історію українського музейництва заходу України. Простежено наукову комунікацію установи з відомим українським археологом Я. Пастернаком, залучення музею до українських музейних з'їздів і проблеми із затвердженням статуту. До наукового обігу введено колекцію світлин з архіву відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, які демонструють археологічну колекцію установи.

Ключові слова: Музей імені князя Василька в Тереховлі, Северин Борачок, археологічні колекції, експонати, розкопки, міжвоєнний період, історико-культурна спадщина.

У різні історичні епохи музеї як осередки збереження та дослідження артефактів минулого були невід'ємною складовою соціокультурного життя. Питання долі музейних колекцій, утрачених експонатів, проблеми виникнення та трансформації музеїв і їх окремих відділів в останні роки набули особливої актуальності (Яненко, 2013, с. 295–300; 2016; Кушнір, 2021; Хахула, 2024, с. 106–131). Значною мірою це стосується Львова й Галичини першої половини ХХ ст. Адже різні політичні режими, які приходили на зміну один одному, не могли не залишити сліду в житті краю, зокрема й культурному. Саме тому ґрунтовне вивчення процесу становлення музеїв і багатства музейних колекцій – одне з основних завдань сучасної української історичної науки. Повною мірою це стосується й археології, оскільки археологічні колекції, що зберігаються в музеях, є невичерпним джерелом для реконструкції історії археологічних досліджень і діяльності окремих постатей.

У 20-х роках ХХ ст. формується чітке розуміння того, яким має бути музей. Окрім зберігання та експонування, важливе місце відводять реставрації, інвентаризації і фаховому науковому опрацюванню. У цей час гостро постає питання про те, що в музеї на постійній основі мусить працювати фахівець-музеолог та потрібне відповідне приміщення: *«Мусить бути на ту ціль кілька абсолютно сухих, ясних кімнат з відповідним освітленням та ogrіттям зимою, мусять бути відповідно ошклені щільні шафи і габльози та доконче окрема кімната на консерваційну роботу. Важним постулатом кожного музею є тепер також фотографічна темниця та власний (серед персоналу) фотограф»* (Пастернак, 1929, с. 2). Не завжди вдавалося цього досягти, але за допомогою співпраці між установами й особистої комунікації між археологами ця висока планка була досяжною.

У міжвоєнний період мережа музейних установ у різних місцевостях Галичини і Західної Волині набула значного розгалуження. Музеї виникали при товариствах та як окремі приватні збірки, дуже відрізнялися розмірами, кількістю експонатів і діяльністю. Однак усі вони були покликані зберігати та популяризувати історико-культурну спадщину. Закономірно, що

Рис. 1. Засновник музею Северин Борачок (1898–1975). Фото 1933 р. з фондів Національної бібліотеки у Варшаві
Fig. 1. The founder of the museum, Severyn Borachok (1898–1975). Photo from 1933 from the collections of the National Library in Warsaw

світлину з цієї колекції нещодавно виявлено в Рівненському обласному краєзнавчому музеї серед матеріалів Ігоря Сवेशнікова (рис. 8)¹. Під інв. № 29677 окремо зберігся опис ще однієї світлини: «... нутро теребовельського музею ім. кн. Василька (посередині стоїть його кустош – маляр С. Борачок)» (Архів Музею при Інституті народознавства НАН України. Інвентарна книга Музею НТШ–10/51. Інв. № 29677). На жаль, ця фотокартка поки що не віднайдена. Власне, ця колекція світлин і стала поштовхом для того, щоби звернутися до історії музею. Ведення їх до наукового обігу і є метою публікації.

Ініціатором створення музею був художник Северин Борачок (1898–1975) (Купчинська, 2009, с. 28–29) (рис. 1)². Ця постать більше відома в середовищі мистецтвознавців (дет. див.: Денисюк, 2010). Северин Борачок був уродженцем Теребовлянщини, походив із сім'ї греко-католицького священника. Головною його музою було мистецтво, чим і заробляв на життя: «... влітку він перебував у Теребовлі і заробляв гроші, малюючи картини та розписуючи церкви, а зиму зазвичай проводив у Мюнхені з родиною дружини і таким чином мав контакт із зарубіжним малярством» (цит. за: Денисюк, 2025, с. 137).

з'являлися українські та польські музеї, дуже часто в одному містечку. Проте ставлення до них влади було неоднаковим.

З українських музеїв міжвоєнного часу уваги заслуговує невеличкий локальний Музей імені князя Василька в Теребовлі. Про діяльність цієї установи збереглося дуже мало джерел, тому історію її діяльності доводиться реконструювати, опираючись на спорадичні згадки. Деяке світло на археологічну частину збірки проливає колекція світлин, що зберігається в архіві відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Ці фотоматеріали передав Северин Борачок (рис. 1) до Музею Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ) у 1937 р. або виконав Ярослав Пастернак під час візитів до Теребовлі для консультацій на розкопках, усі вони внесені до інвентарних книг і містять відповідні означення (Архів Музею при Інституті народознавства НАН України. Інвентарна книга Музею НТШ–10/51; НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака). Всього передано 21 фото (інв. № 29676/1–21), збереглося – 8 (рис. 2–7; 9–10), 9-ту

¹ Висловлюю вдячність колегам Вірі Гупало та Ірині Луцик за те, що люб'язно поділилися світлиною.

² Сердечно дякую Ользі Денисюк за надане фото.

Поза мистецтвом художник захоплювався минулим Тереховлянщини. Це замилювання переросло в заснування невеликого музею з цікавими колекціями, який одержав назву «Музей імені князя Василька в Тереховлі». Необхідно наголосити, що в літературі є розбіжність в офіційній даті його відкриття. Спогади, які опублікував 1968 р. брат засновника Мар'ян Борачок, вказують, що «відкриття музею відбулося святочно 30.8.1933 р. при участі нашого громадянства» (Борачок, 1968, с. 482).

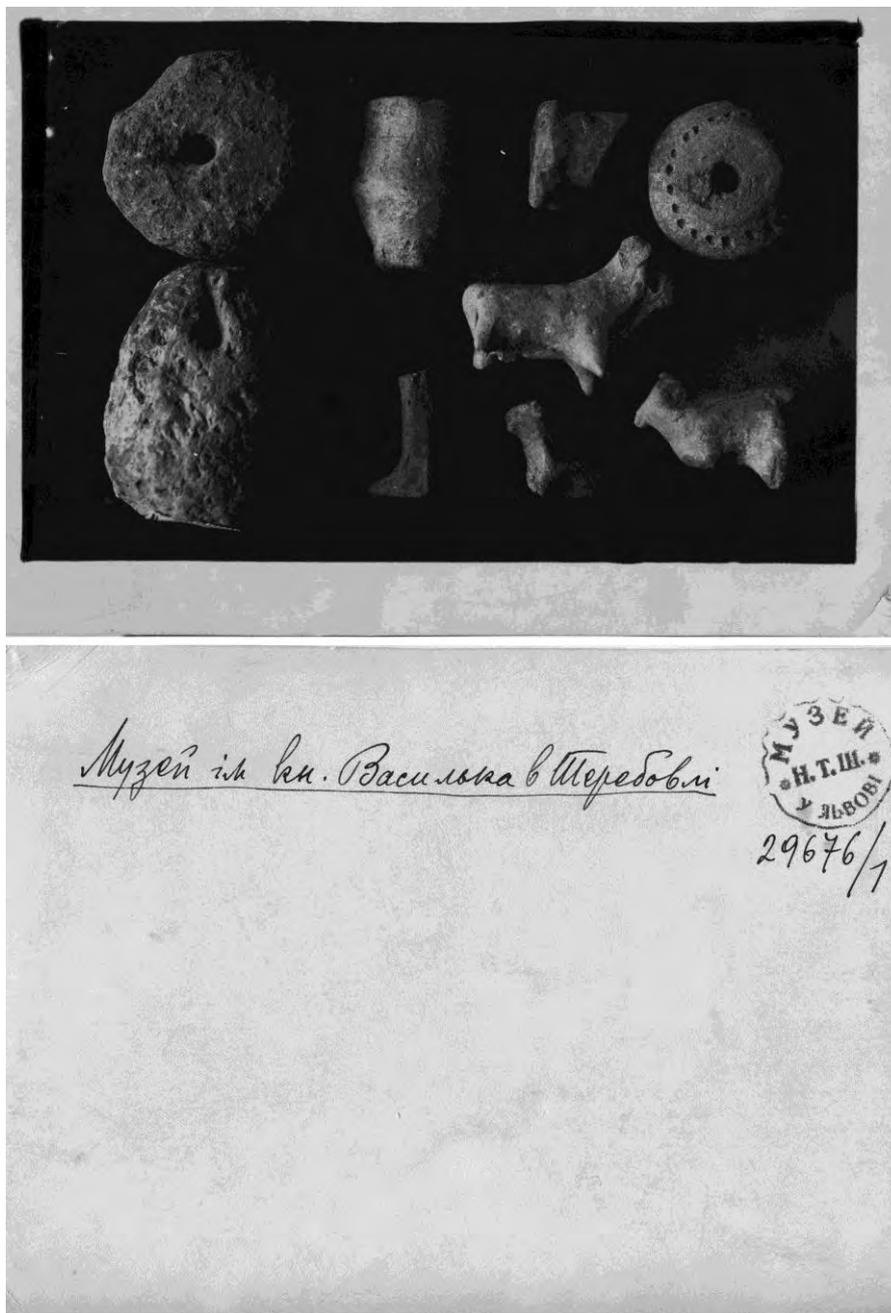

Рис. 2. Археологічні експонати Музею імені князя Василька в Тереховлі на світлинах колекції НТШ (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака)

Fig. 2. Archaeological exhibits of the Prince Vasylko Museum in Terebovlia in photos from the collection of the Shevchenko Scientific Society (Scientific archive of the Department of Archaeology of the Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of NAS of Ukraine. Materials of Ya. Pasternak)

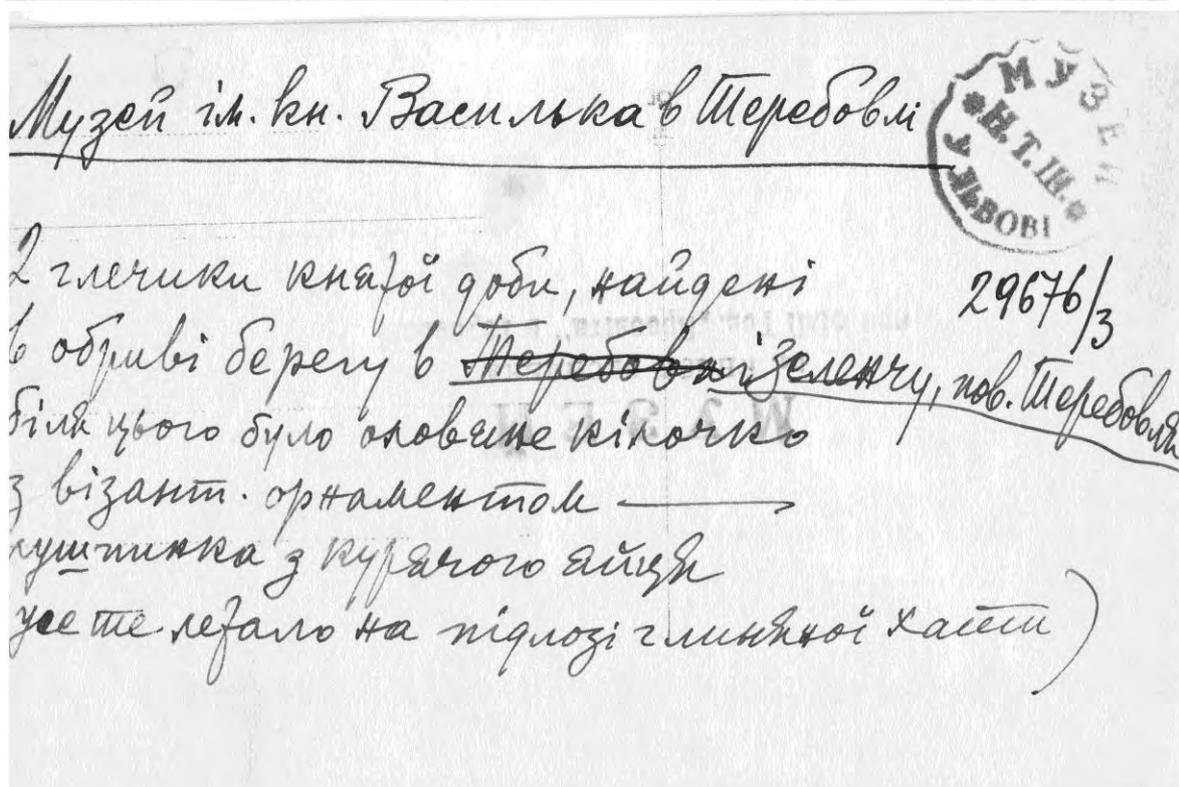

Рис. 3. Горщики княжої доби з розкопок в Зеленці, пов. Тереховля. Музей імені князя Василька в Тереховлі (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака)

Fig. 3. Pots of the princely period from excavations in Zelencha, Terebovlia powiat. Prince Vasylo Museum in Terebovlia (SA DA IKIUS of NAS of Ukraine. Materials of Ya. Pasternak)

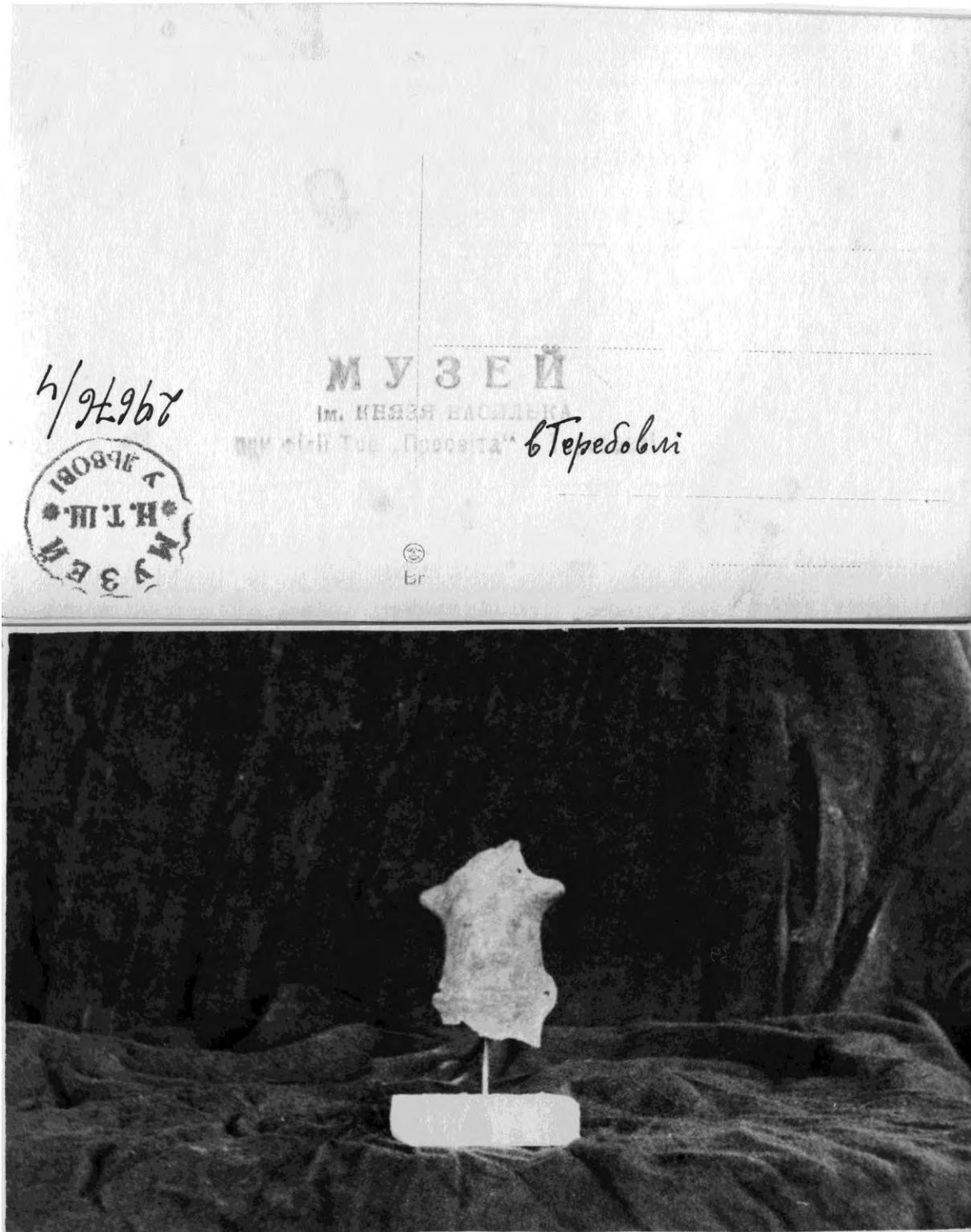

Рис. 4. Трипільська антропоморфна пластика з експозиції Музею імені князя Василька (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака)

Fig. 4. Trypillian anthropomorphic plastic from the exposition of the Prince Vasylko Museum (SA DA IKIUS of NAS of Ukraine. Materials of Ya. Pasternak)

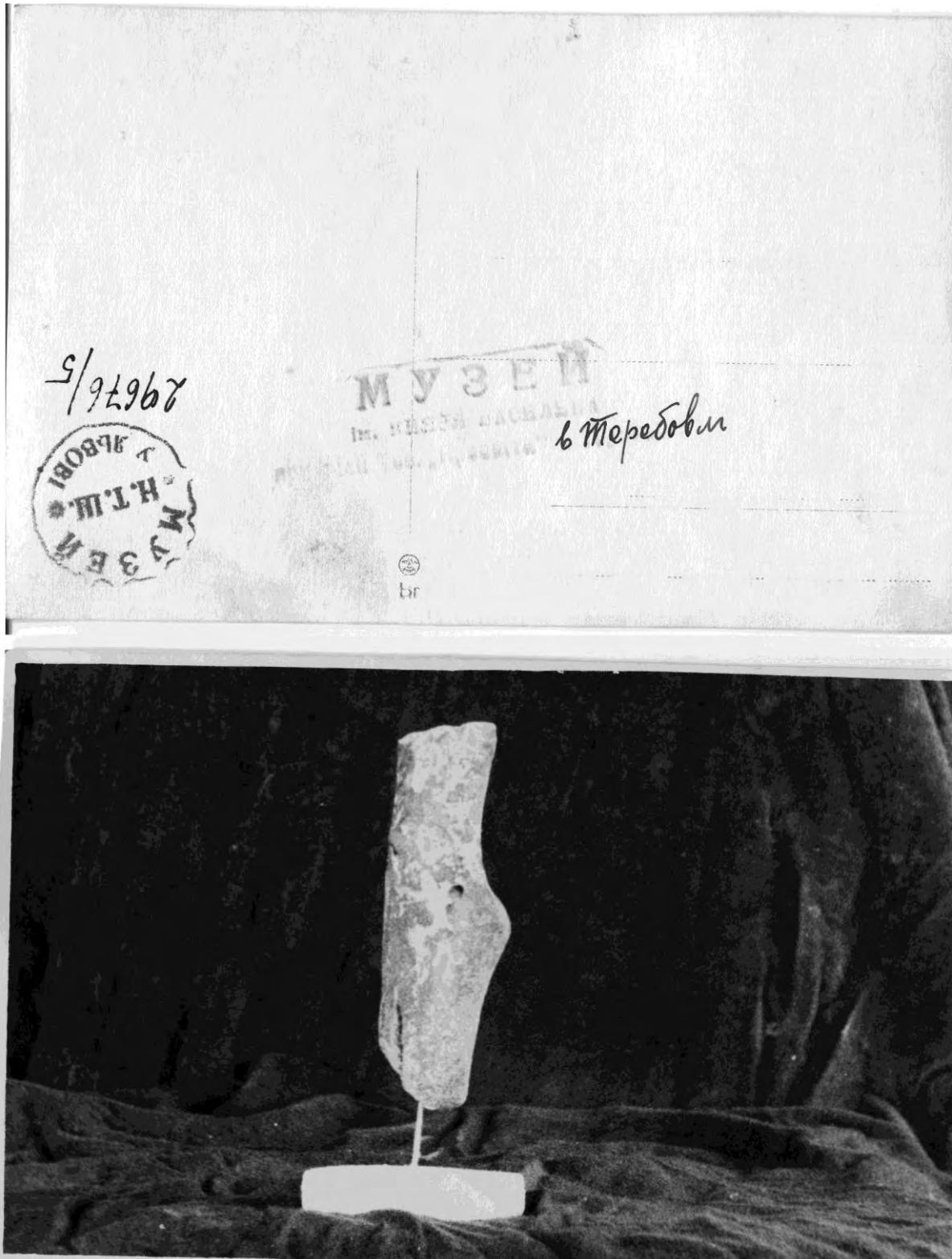

Рис. 5. Трипільська антропоморфна пластика з експозиції Музею імені князя Василька (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака)

Fig. 5. Trypillian anthropomorphic plastic from the exposition of the Prince Vasylko Museum (SA DA IKIUS of NAS of Ukraine. Materials of Ya. Pasternak)

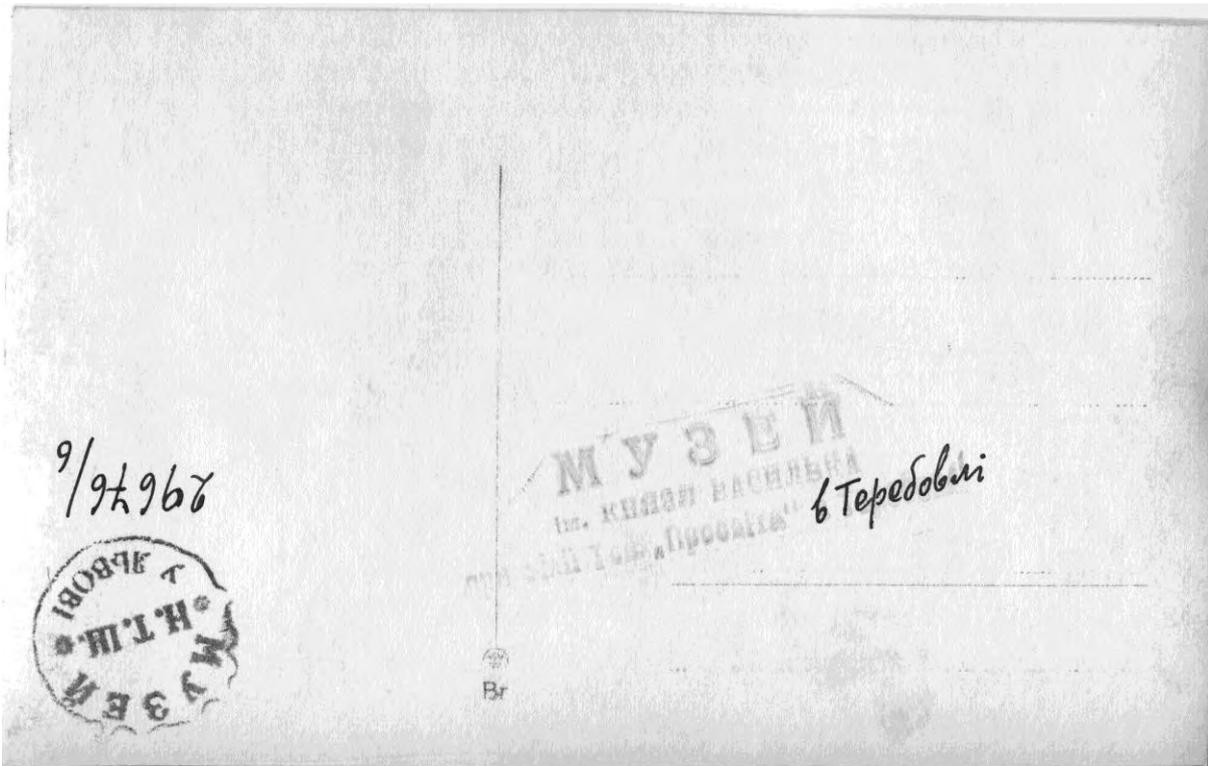

Рис. 6. Трипільська антропоморфна пластика з експозиції Музею імені князя Василька (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака)

Fig. 6. Trypillian anthropomorphic plastic from the exposition of the Prince Vasylko Museum (SA DA IKIUS of NAS of Ukraine. Materials of Ya. Pasternak)

Рис. 7. Колекція люльок з околиць Терешівлі. Музей імені князя Василька (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака)

Fig. 7. Collection of smoking pipes from the area near Terebovlia. Prince Vasylko Museum (SA DA IKIUS of NAS of Ukraine. Materials of Ya. Pasternak)

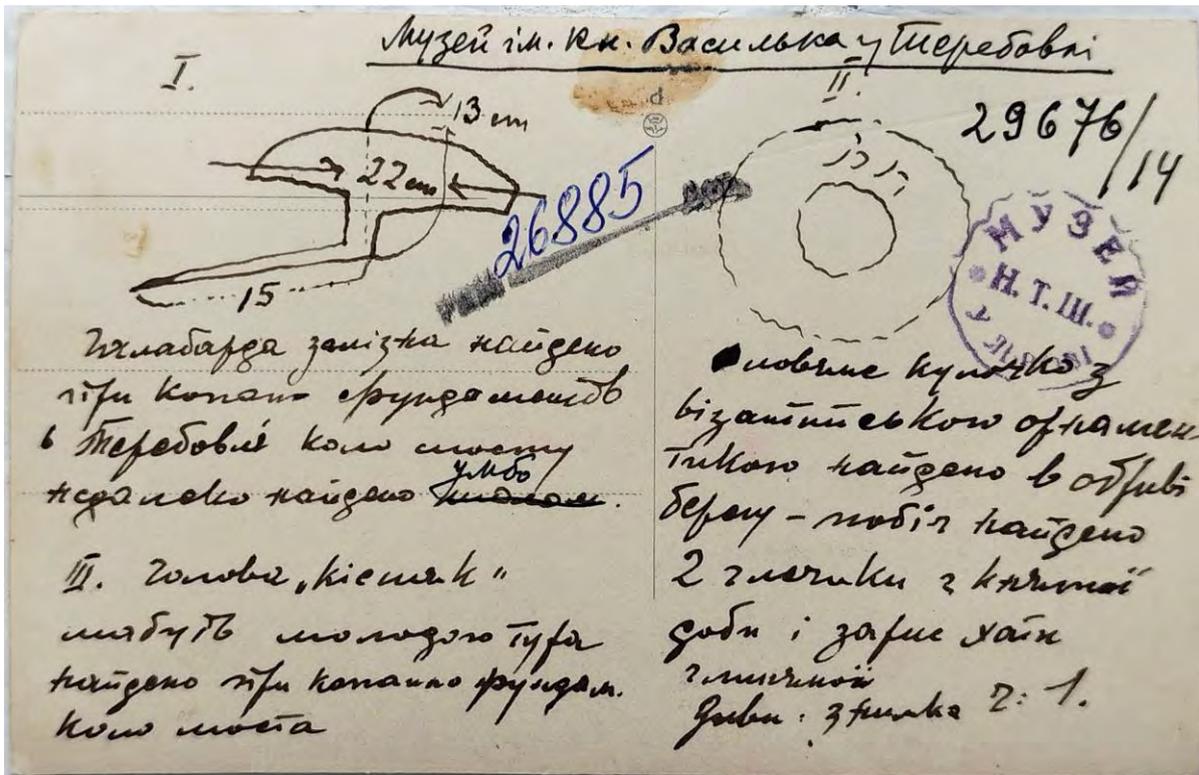

Рис. 8. Експонати Музею імені князя Василька в Теребовлі
Fig. 8. Exhibits of the Prince Vasylo Museum in Terebovlia

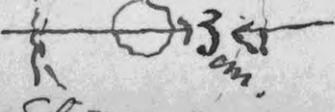
29676/16 №1. Південно-західне.
м. Терещів
Об'єкт осередку типу конан з мити
не зафіксовано смітки і підлога
7 мм. Ходить на конфію то
7 мм. Підлоги найдені 2 гнетики
з киничу гасіт і кільце олов'яне
з взаємнієюкою оформленням
фігурою тобто найдені
Бийце Куряге (лушпа).
Музей ім. князя Василька у Терещіві

Рис. 9. Засновник музею С. Борачок під час археологічних досліджень (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака)

Fig. 9. The founder of the Museum S. Borachok during archaeological research (SA DA IKIUS of NAS of Ukraine. Materials of Ya. Pasternak)

Рис. 10. Умбон з розкопок у Теревовлі. Музей імені князя Василька (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака)

Fig. 10. Shield boss from excavations in Terebovlia. Prince Vasylyko Museum (SA DA IKIUS of NAS of Ukraine. Materials of Ya. Pasternak)

Натомість газета «Українські вісти» подає 1936 р. (Музейництво..., 1937, с. 6). Відомо, що в червні 1933 р. музею в Теревовлі офіційно ще не було, оскільки під час з'їзду музеологів у Самборі Володимир Кобринський «висловив побажання, щоби дати ініціативу до заложення музею в Теревовлі, давньому княжому городі» (Свенціцький, Пастернак, Кобільник, Драган, 1933, с. 1). Дату, збережену у спогадах Маріяна Борачка, підтверджує і стаття, присвячена музею, авторства І. Чайковського (Чайковський, 1938, с. 3–4).

Основу музею сформували археологічні знахідки із приватної колекції засновника, які С. Борачок збирав у Теревовлі й околицях. Фактично, з 1927 р. він виношував ідею заснування музею. Цього ж року провів археологічні розкопки біля монастиря отців василіан у с. Підгора. Початково музейну колекцію (антропоморфні та зооморфні фігурки (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака. Фото з інв. № 29676/1, 29676/4, 29676/5, 29676/6), посуд трипільської культури, прикраси, зброю) з дозволу місцевого священника о. Степана Мохнацького було розміщено в церковному домі.

Опис експонатів цього першого зібрання залишив М. Борачок, зокрема згадуючи: «... гарну статуєтку жінки, фігурки, черепки посудин з трипільської культури, мальовану кераміку, стародавні горшки, різні прикраси, брансолети, рештки зброї, староцерковні речі, навіть гебрейські рукописи на пергаментях» (рис. 2; 4–7) (Борачок, 1968, с. 482).

Згодом музей перенесли до приміщення філії товариства «Просвіта». Першим керівником був професор місцевої гімназії Григорій Тимощук (рис. 11). На час відкриття колекція налічувала 600 експонатів, більшу частину яких становили археологічні знахідки

Рис. 11. Професор гімназії Григорій Тимошчук
Fig. 11. Gymnasium professor Hryhoriy Tymoshchuk

Інвентарна книга Музею НТШ–10/51). Музею не вдалося затвердити статуту і домогтися легального права на існування. Однак його керівництво вело активну комунікацію з українськими культурними установами і залучало музей до різноманітних форумів. Так, відомо, що музей був представлений на VI З'їзді українських музеологів у Коломиї влітку 1938 р. (рис. 12) (Д. Н., 1938, с. 13–14). Северин Борачок виголосив звіт про його роботу, у якому зазначав, що з ініціативи музейного закладу в м. Тереховлі «відкопано фундаменти однієї церкви, про яку раніше ніхто не знав» (Дучимінська, 1938, с. 16). Також у дискусіях С. Борачок ділився досвідом, як збирати інформацію про експонати з інших музейних установ, що стосуються рідного краю (Б. Ч., 1938, с. 2; Королько, 2018, с. 11).

Подальша доля музею не до кінця з'ясована, оскільки 1941 р. надійшла вказівка передати всі колекції з малих локальних установ до новоствореного Історично-краєзнавчого музею в Тернополі. Тереховля від цього відмовилася (Смольський, 1941, с. 4). Тоді Музей імені князя Василька було перевезено до польського музею при Польському товаристві охорони пам'яток, яким керував учитель місцевої гімназії Осип Підгайський³. Музей перебував у приміщенні старого польського монастиря отців кармелітів до липня 1941 р. (рис. 13). За німецької окупації директором був Федір Яровецький. Тоді музей перенесено в нове окреме приміщення

(Музейництво..., 1937, с. 6). Музей постійно поповнювався пам'ятками, які «дуже часто трапляються при розкопках та в околиці між людьми» (Чайковський, 1938, с. 3–4). Усі експонати були впорядковані та каталогізовані. Упродовж 1937–1944 рр. Северинові Борачку постійну допомогу в музейній роботі надавав його брат Мар'ян (Матвійшин, 2019, с. 147).

Із Музеєм імені князя Василька в Тереховлі підтримував контакти Я. Пастернак. Із його розкопок тут представлено «камяні і крем'яні сокири, веретена, ножі, стріли, а далі куски горщиків з мальованою орнаментикою» (Чайковський, 1938, с. 3–4).

Особливої уваги заслуговує світлина із зачистки глиняної хати в с. Зеленче біля Тереховлі, де на «глиняній підлозі найдено два глечики з княжих часів і кулечко олов'яне з візантійським орнаментом» (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака, інв. № 29676/16), на якій зафіксовано засновника музею С. Борачка (рис. 9). Також збереглося архівне фото знайдених горщиків (НА ВА ІУ НАН України. Матеріали Я. Пастернака, інв. № 29676/13) (рис. 3). З інвентарної книги НТШ відомо, що ці світлини 1938 р. передав С. Борачок (Архів Музею при Інституті народознавства НАН України.

³ З цим учителем співпрацював Я. Пастернак і на його запрошення приїжджав на розкопки до Тереховлі.

(«Земле моя...», 1942, с. 4). У спогадах М. Борачок зазначив, що «німці вивезли найвартісніші експонати» (Борачок, 1968, с. 483). Збережені світлини з колекції НТШ і кілька заміток у пресі – це на сьогодні єдине відоме джерело з історії цієї установи.

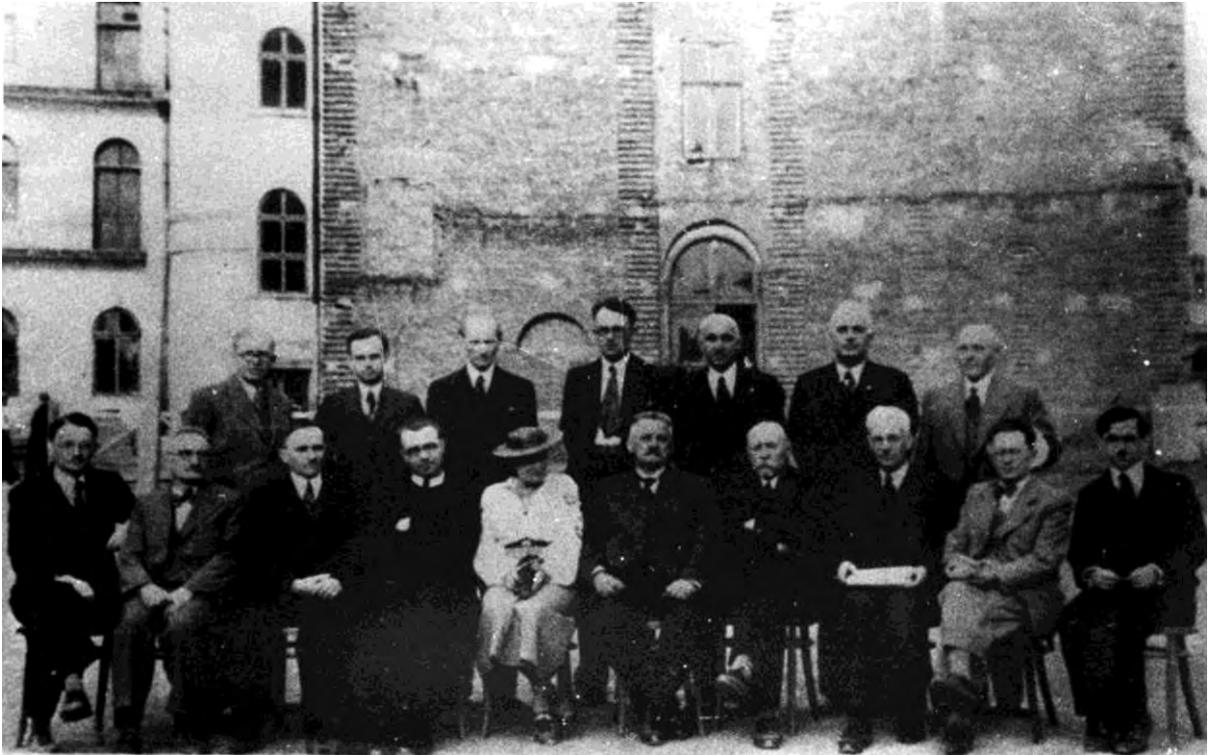

Рис. 12. Учасники VI З'їзду українських музеологів у Коломиї, червень 1938. С. Борачок стоїть в центрі
Fig. 12. Participants of the VI Congress of Ukrainian Museologists in Kolomyia, June 1938. S. Borachok stands in the centre

Рис. 13. Будинок музею при Польському товаристві охорони пам'яток (керівник – Осип Підгайський)
Fig. 13. Building of the Museum of the Polish Society for the Site Protection (director – Osyp Pidgaiski)

Підсумовуючи діяльність музею, варто відзначити, що в міжвоєнний період ХХ ст. такі невеликі культурні установи відігравали помітну роль у розвитку української археології. На прикладі Музею імені князя Василька в Тереховлі та його очільника С. Борачка бачимо, що музей не лише збирав випадкові знахідки та експонував їх, а й долучався до самостійних розкопок, налагоджував комунікацію з археологами та музейниками і популяризував археологічну спадщину.

ЛІТЕРАТУРА

Архів Музею при Інституті народознавства Національної академії наук України. Інвентарна книга Музею НТШ-10/51.

Борачок, М. (1968). Из скарбів тереховельської давнини. В І. Винницький (ред.), *Тереховельська земля. Історично-мемуарний збірник*. Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 482.

Денисюк, О. (2010). *Краківська академія мистецтв у контексті українсько-польських мистецьких взаємин у 20–30-х роках ХХ століття*. Київ, 184 с.

Денисюк, О. (2025). Северин Борачок: нові факти біографії та мистецької спадщини українського художника з діаспори. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 85(1), 133–143. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-1-21>

Дучимінська, О. (1938, 15 липня). Народа українських музейників [у м. Коломиї]. *Жіноча доля*, 13–14, 16.

Захарчин, Н. (2020). Нормативно-правове регулювання діяльності музеїв в Другій Речі Посполитій. *Часопис Київського університету права*, 1, 39. <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2020.05>

«Земле моя, всеплодючая мати...». (1942, 18 січня). *Львівські вісті*, 10, 4.

Клімчак, М. (2004, 15 квітня). Повернення Северина Борачка. *Свобода*, 16, 27. URL: <https://archive.svoboda-news.com/wp-content/uploads/Svoboda-2004-16.pdf>

Королько, А. (2018). VI з'їзд українських музеєологів Галичини в Коломиї 1938 року: передумови, хід та результати проведення. *Сучасні акценти музейництва. Історія, здобутки, перспективи. Матеріали науково-теоретичної конференції (Івано-Франківськ, 14 травня 2018 р.)*. Івано-Франківськ, 11.

Купчинська, Л. (2009). Северин Борачок – маляр і організатор мистецького музейництва на Поділлі. *Вісник Наукового товариства ім. Шевченка*, 41, 28–29.

Кушнір, В. (2021). *Музей Наукового товариства ім. Шевченка (1892–1940 рр.)*. Львів, 192 с.

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. Відділ рукописів. Ф. 26. Спр. 42. Ч. 4. Арк. 51.

Матвішин, Г. (2019). Борачок Маріян Юліанович. В Г. Скрипник (ред.), *Словник художників України. Біобібліографічний довідник. Книга 1: А–В*, Київ, 147.

Музейництво в Тереховельщині. (1937, 20 вересня). *Українські вісті*, 208, 6.

Науковий архів відділу археології Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича Національної академії наук України. Матеріали Я. Пастернака. Фото з інвентарним номером 29676.

Н.[иколишин], Д. (1938, 19 червня). Коломия. VI з'їзд українських музейників відбувся цього року в Коломиї/ *Діло*, 132, 13–14.

Пастернак, Я. (1929, 27 жовтня). Дещо про обласні музеї. *Діло*, 240, 2.

Руда, О. (2017). Мультикультурний простір Галичини. *Проект «Україна». Галичина і Волинь у складі міжвоєнної Польщі*. Харків, 364–378.

Рябчикова, Ф. (2012). Музейництво на західноукраїнських етнічних землях у 1939–1941 рр. В А. Силук, Є. Ковальчук (упоряд.), *Волинський музейний вісник: Музеї у дослідженні та збереженні пам'яток культурної спадщини західноукраїнських етнічних земель*, 4, Луцьк, 12–18.

Свенціцький, І., Пастернак, Я., Кобільник, В., Драган, М. (1933, 9 липня). Другий з'їзд українських музеологів. *Діло*, 176, 1–2.

Скорик, М. (1935, 13 червня). Розвиток українського музейництва. З'їзд представників українських музеїв у Галичині. *Діло*, 154, 4.

- Смольський, Г. (1941, 31 грудня). З маленької збірки величезне число експонатів. Історично-Краєзнавчий Музей в Тернополі. *Львівські вісті*, 124, 4.
- Хахула, Л. (2024). Музеї Східної Галичини до та після 1939 року: історіографія проблеми. *Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість*, 17, 106–131. <https://doi.org/10.33402/up.2024-17-106-131>
- Ч.[айковський], Б. (1938, 9 червня). З'їзд українських музейників [у м. Коломия]. *Українські Вісти*, 125 (751), 2.
- Чайковський, І. (1938, 22 серпня). Музей ім. князя Василька в Теребовлі. *Літературно-науковий додаток «Нового часу»*, 33(45), 2, 3–4.
- Яненко, А. (2013). Музеї Західної України і перспективи археологічних досліджень регіону в 1945–1946 рр. (за матеріалами архіву М. Рудинського). *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині*, 17, 295–300.
- Яненко, А. (2016). *Історія музейної археології УСРР (1919–1934)*. Київ, 368 с.
- Mansfeld, B. (1980). Sprawy muzealne u progu II Rzeczypospolitej. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo*, 9, 156.

REFERENCES

- Arkhiv Muzeiu pry Instytuti narodoznavstva Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. Inventarna knyha Muzeiu NTSh–10/51. (in Ukrainian).
- Borachok, M. (1968). Iz skarbiv terebovelskoi davnyiny. V I. Vynnytskyi (Ed.), *Terebovelska zemlia. Istorychno-memuarnyi zbirnyk*. Niu-York; Paryzh; Sydnei; Toronto, 482. (in Ukrainian).
- Denysiuk, O. (2010). Krakivska akademiia mystetstv u konteksti ukrainsko-polskykh mystetskykh vzaiemyn u 20–30-kh rokakh XX stolittia. Kyiv, 184 p. (in Ukrainian).
- Denysiuk, O. (2025). Severyn Borachok: novi fakty biohrafii ta mystetskoï spadshchyny ukrainskoho khudozhnyka z diaspory. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 85(1), 133–143. (in Ukrainian). <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-1-21>
- Duchyminska, O. (1938, 15 lypnia). Narada ukrainskykh muzeinykiv [u m. Kolomyi]. *Zhinocha dolia*, 13–14, 16. (in Ukrainian).
- Zakharchyn, N. (2020). Normatyvno-pravove rehuliuвання diialnosti muzeiv v Druhii Rechi Pospolytii. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 1, 39. (in Ukrainian). <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2020.05>
- «Zemle moia, vseplodiuchaia maty...». (1942, 18 sichnia). *Lvivski visti*, 10, 4. (in Ukrainian).
- Klimchak, M. (2004, 15 kvitnia). Povernennia Severyna Borachka. *Svoboda*, 16, 27. (in Ukrainian). URL: <https://archive.svoboda-news.com/wp-content/uploads/Svoboda-2004-16.pdf> (in Ukrainian).
- Korolko, A. (2018). VI zizd ukrainskykh muzeieolohiv Halychyny v Kolomyi 1938 roku: peredumovy, khid ta rezultaty provedennia. *Suchasni aktsenty muzeinytstva. Istorii, zdobutky, perspektyvy. Materialy naukovo-teoretychnoi konferentsii (Ivano-Frankivsk, 14 travnia 2018 r.)*. Ivano-Frankivsk, 11. (in Ukrainian).
- Kupchynska, L. (2009). Severyn Borachok – maliar i orhanizator mystetskoho muzeinytstva na Podilli. *Visnyk Naukovoho tovarystva im. Shevchenka*, 41, 28–29. (in Ukrainian).
- Kushnir, V. (2021). Muzei Naukovoho tovarystva im. Shevchenka (1892–1940 rr.). Lviv, 192 s. (in Ukrainian).
- Lvivska natsionalna naukova biblioteka Ukrainy imeni V. Stefanyka. Viddil rukopysiv. F. 26. Spr. 42. Ch. 4. Ark. 51. (in Ukrainian).
- Matviishyn, H. (2019). Borachok Mariian Yulianovych. V H. Skrypnyk (Ed.), *Slovnnyk khudozhnykiv Ukrainy. Biobibliohrafichnyi dovidnyk. Knyha 1: A–V*, Kyiv, 147. (in Ukrainian).
- Muzeinytstvo v Terebovelshchyni. (1937, 20 veresnia). *Ukrainski visti*, 208, 6. (in Ukrainian).
- Naukovyi arkhiv viddilu arkheolohii Instytutu ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. Materialy Ya. Pasternaka. Foto z inventarnym nomerom 29676. (in Ukrainian).
- N.[ykolysyn], D. (1938, 19 chervnia). Kolomyia. VI zizd ukrainskykh muzeinykiv vidbuvsia tsoho roku v Kolomyi. *Dilo*, 132, 13–14. (in Ukrainian).
- Pasternak, Ya. (1929, 27 zhovtnia). Deshcho pro oblasni muzei. *Dilo*, 240, 2. (in Ukrainian).

Ruda, O. (2017). Multykulturnyi prostir Halychyny. Proekt «Ukraina». *Halychyna i Volyn u skladi mizhvoiennoi Polshchi*. Kharkiv, 364–378. (in Ukrainian).

Riabchykova, F. (2012). Muzeinytstvo na zakhidnoukrainskykh etnichnykh zemliakh u 1939–1941 rr. V A. Syliuk, Ye. Kovalchuk (Comps.), *Volynskiy muzeinyi visnyk: Muzei u doslidzhenni ta zberezheni pamiatok kulturnoi spadshchyny zakhidnoukrainskykh etnichnykh zemel*, 4, Lutsk, 12–18. (in Ukrainian).

Svientsitskyi, I., Pasternak, Ya., Kobilnyk, V., Drahan, M. (1933, 9 lypnia). Druhyi z'izd ukrainskykh muzeologiv. *Dilo*, 176, 1–2. (in Ukrainian).

Skoryk, M. (1935, 13 chervnia). Rozvytok ukrainskoho muzeinytstva. Zizd predstavnykiv ukrainskykh muzeiv u Halychyni. *Dilo*, 154, 4. (in Ukrainian).

Smolskyi, H. (1941, 31 hrudnia). Z malenkoi zbirky velychezne chyslo eksponativ. Istorychno-Kraieznavchyi Muzei v Ternopoli. *Lvivski visti*, 124, 4. (in Ukrainian).

Khakhula, L. (2024). Museums of eastern Galicia before and after 1939: historiography of the issue. *Ukraina–Polshcha: istorychna spadshchyna i suspilna svidomist*, 17, 106–131. (in Ukrainian). <https://doi.org/10.33402/up.2024-17-106-131>

Ch.[aikovskyi], B. (1938, 9 chervnia). Zizd ukrainskykh muzeinykiv [u m. Kolomyia]. *Ukrainski Visty*, 125 (751), 2. (in Ukrainian).

Chaikovskiy, I. (1938, 22 serpnia). Muzei im. kniazia Vasyilka v Terebovli. *Literaturno-naukovyi dodatok «Novoho chasu»*, 33(45), 2, 3–4. (in Ukrainian).

Yanenko, A. (2013). Muzei Zakhidnoi Ukrainy i perspektyvy arkeolohichnykh doslidzhen rehionu v 1945–1946 rr. (za materialamy arkhivu M. Rudynskoho). *Materials and studies on archaeology of Sub-Carpathian and Volhynian area*, 17, 295–300. (in Ukrainian).

Yanenko, A. (2016). *Istoriia muzeinoi arkeolohii USRR (1919–1934)*. Kyiv, 368 p. (in Ukrainian).

Mansfeld, B. (1980). Sprawy muzealne u progu II Rzeczypospolitej. *Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo*, 9, 156. (in Polish).

Стаття: надійшла до редакції 16.08.2025

прийнята до друку 16.10.2025

ARCHAEOLOGY AT THE PRINCE VASYLKO MUSEUM IN TEREBOVLIA

Natalia BULYK

*Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of NAS of Ukraine,
Vynnychenko Str., 24, 79008, Lviv, Ukraine,
e-mail: nata_bnm@ukr.net*

The activities of the Prince Vasylko Museum in Terebovlia in the 1930s are considered for the first time in Ukrainian historiography. The focus is on the archaeological and museum activities of the famous artist S. Borachok and his contribution to the history of Ukrainian museum work in the West of Ukraine. The scientific communication of the institution with the famous Ukrainian archaeologist Ya. Pasternak, the museum's involvement into Ukrainian museum congresses and problems with approving the statute of the museum are traced. A collection of photographs from the archive of the Department of Archaeology of the I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the NAS of Ukraine, which demonstrate the archaeological collection of the institution, has been introduced into scientific circulation.

Key words: Prince Vasylko Museum in Terebovlia, Severyn Borachok, archaeological collections, exhibits, excavations, interwar period, historical and cultural heritage.